Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	K3-12C/9/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7521200889
Dátum vydania rozhodnutia:	06. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Danica Hovančáková
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2023:7521200889.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Danicou Hovančákovou v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XXX, C., 2/ D. B., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XXX, C., 3/ E. B., nar. X.X.XXXX, bytom A. XXX, C. a 4/ F. B., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XXX, C., všetci zast. Mgr. Jaroslavom Martiňukom, advokátom, so sídlom Branisková 7, Košice, proti žalovaným: 1/ F. A., nar. XX.X.XXXX, bytom C. - G. XX, t.č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Veľký Dvor 12, Želiezovce, zast. JUDr. Martinou Vnenčákovou, advokátkou, so sídlom Čučmianska dlhá 7, Rožňava, 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zast. JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 20.000,- Eur, žalobkyni v 2. rade sumu 20.000,- Eur, žalobkyni v 3. rade sumu 15.000,- Eur a žalobcovi v 4. rade sumu 15.000,- Eur, s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plnenia druhému z nich, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
II. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.
III. Žalobcom v 1. až 4. rade priznáva voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia v 1. až 4. rade (ďalej aj len „žalobcovia“) sa žalobou doručenou Okresnému súdu Košice – okolie (od 1.6.2023 Mestský súd Košice, ďalej aj len „súd“) dňa 12.2.2021 domáhali ochrany osobnosti a zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, každému zo žalobcov po 30.000,- Eur za zásah do osobnostných práv (práva na súkromný a rodinný život), spôsobený usmrtením A. B., syna (žalobcov v 1. a 2. rade) a súrodenca (žalobcov v 3. a 4. rade) pri dopravnej nehode dňa 2.11.2019 zavinenej žalovaným v 1. rade, voči ktorému si svoj nárok uplatnili z dôvodu, že zaň nesie plnú zodpovednosť v zmysle ust. § 420 Občianskeho zákonníka. Keďže zásah bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, náhradu nemajetkovej ujmy považovali za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorá náhrada spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti, z ktorého dôvodu si uplatnili svoj nárok aj voči žalovanému v 2. rade, u ktorého bolo vozidlo žalovaného v 1. rade povinne zmluvne poistené a to s poukazom na § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. Zároveň žiadali priznať im voči žalovaným náhradu trov konania.

2. Žalobu skutkovo odôvodnili tým, že smrť ich syna a súrodenca im spôsobila obrovské psychické problémy, ktorými trpia v dôsledku jeho straty, čím došlo k násilnému pretrhnutiu rodinných väzieb medzi nimi. Mali za to, že tento zásah nemožno odstrániť žiadnym morálnym zadosťučinením

(ospravedlnením), ktoré by bolo primerane vyváženým k vzniknutej nemajetkovej ujme. Vzhľadom na neodstrániteľné následky konania žalovaného v 1. rade preto priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch považovali za jediný prostriedok zmiernenia straty ich blízkej osoby. K požadovanej náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch uviedli, že majú za to, že je splnená podmienka pre jej priznanie a to existencia závažnej ujmy. Vyslovili, že ujma, ktorú utrpeli, je len veľmi ťažko vyčísliteľná vo finančnom vyjadrení a ani plnenie, ktoré požadujú v celkovej výške 120.000,- Eur nezmierni následky straty ich blízkej osoby, no môže im pomôcť v ich zložitej situácii. Poukazujúc na viaceré rozhodnutia súdov v SR v obdobných prípadoch mali za to, že nimi požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná. Dodali, že svoje nároky si voči žalovanému v 2. rade uplatnili aj mimosúdne (predžalobnou výzvou), avšak ten im listom zo dňa 5.2.2021 oznámil, že plnenie im neposkytne.

3. Na preukázanie tvrdených skutočností žalobcovia žiadali pripojiť trestný spis Okresného súdu Košice – okolie sp.zn. 2T/119/2021, v trestnej veci vedenej voči žalovanému v 1. rade, ktorá v čase podania žaloby nebola právoplatne skončená.

4. Žalovaný v 1. rade vo vyjadrení k žalobe namietol svoju pasívnu legitimáciu v predmetnom spore, keď vylúčil svoje zavinenie smrti poškodeného A. B., trvajúc na tom, že v deň nehody práve poškodený A. B. viedol motorové vozidlo, tak ako sa na tom vopred dohodli a potvrdili to všetci svedkovia vypočutí v trestnom konaní, zdôrazniac, že trestné konanie vedené voči nemu v tom čase nie je (nebolo) právoplatne skončené. Zároveň poukazujúc na konštantnú judikatúru (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6MCdo 1/2016 zo dňa 31.7.2017 publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 61/2018) zdôraznil, že v konaniach o náhradu škody z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. je pasívne legitimovaným subjektom (iba) poisťovateľ, teda žalovaný v 2. rade. Bez ohľadu na vyššie uvedenú argumentáciu však uviedol, že výšku uplatňovaných nárokov žalobcov považuje za neprimerane vysokú s ohľadom na väzby v rodine, pričom poukázal aj na prípadnú mieru zavinenia samotného poškodeného. Zároveň dodal, že z hľadiska jeho možností a schopností nie je schopný uplatnené nároky žalobcom uhradiť. S poukazom na uvedené žalobu žiadal voči jeho osobe v celom rozsahu zamietnuť a priznať mu voči žalobcom nárok na náhradu trov konania.

5. Žalovaný v 2. rade v písomnom vyjadrení k žalobe uviedol, že uplatnené nároky voči nemu považuje v celom rozsahu za neoprávnené a bez právneho základu, čo do výšky neprimerané a ničím nepreukázané a žiadal, aby žaloba bola voči nemu zamietnutá v celom rozsahu a voči žalobcom mu bolo priznané právo na náhradu trov konania. Túto svoju argumentáciu založil na námietke nedostatku svojej pasívnej legitimácie v spore, majúc za to, že žalobcami uplatnené nároky na náhradu nemajetkovej ujmy nie sú predmetom poistného krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravenú zákonom č. 381/2001 Z.z., keď v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo 18/2013 a tiež uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 137/07 z 23. augusta 2007. Odhliadnuc od uvedeného dodal, že aj keby bola daná jeho pasívna legitimácia, nie je povinný takého nároky hradiť poukazujúc na zákonnú výluku upravenú v § 5 ods. 1 písm. h) zákona č. 381/2001 Z.z., v zmysle ktorej poistiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, zdôrazniac, že v posudzovanom prípade je poistnou udalosťou dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkovane v dôsledku reakcie na už následky tejto dopravnej nehody, z ktorého dôvodu neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou. Pre prípad, že by sa súd s jeho argumentáciou o nedostatku (jeho) pasívnej legitimácie nestotožnil dodal, že v prípade priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcom by bol zaviazaný de facto za žalovaného v 1. rade, preto zdôraznil, že je nevyhnutné skúmať aj okolnosti na jeho (žalovaného v 1. rade) strane, na jeho počínanie si v čase po dopravnej nehode vo vzťahu k žalobcom a tiež i na jeho majetkové a osobné pomery. V tejto súvislosti namietol výšku žalobcami požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy a v celkových súvislostiach poukázal na absenciu konkrétnych skutkových tvrdení, ktoré by odôvodňovali, resp. mali preukazovať u všetkých žalobcov totožnú žalovanú sumu.

6. V replike žalobcovia argumentáciu žalovaného v 2. rade odmietli majúc za to, že súdna prax sa v ostatnom čase priklonila prostredníctvom výkladu zákona č. 381/2001 Z.z. k záveru o danosti pasívnej legitimácie poisťovní v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obetí dopravných nehôd z povinného zmluvného poistenia (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Cdo/1361/2015 zo dňa

26.6.2017, Uznesenie sp.zn. 3Cdo/234/2017 zo dňa 17.04.2018), ku ktorému názoru sa priklonil aj Ústavný súd SR napr. v rozhodnutiach sp.zn. I. ÚS/206/2015 z 29.4.2015, sp.zn. III. ÚS/646/2015 zo dňa 16.12.2015, sp.zn. I. ÚS 474/2016 z 17.08.2016, sp.zn. III. ÚS/666/2016 z 11.10.2016, dodajúc, že z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Cdo 82/2016 možno vyvodiť záver, že v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel si môže poškodený vybrať (sekundárna obeť), či si náhradu škody uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi alebo si ju môže uplatniť voči obidvom solidárne. Poukázali tiež na § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. upravujúci všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi, pričom vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to vo výške, v akej zodpovedá poistený škodca. Vyslovili tiež nesúhlas s právnou argumentáciou oboch žalovaných súvisiacou s uplatnením inštitútu spoluzavinenia podľa § 441 Občianskeho zákonníka. V týchto intenciách poukázali na záver znalca, že ani zapnutie bezpečnostného pásu by usmrtenej osobe prežiť nepomohlo a to vzhľadom na devastačný rozsah poškodenia časti vozidla, kde mala sedela obeť nehody. Poukázali tiež na to, že k zodpovednosti vodiča možno pričítať aj požitie alkoholických nápojov a pozitívny test na požitie marihuany, ktoré ovplyvnili jeho schopnosti v čase vedenia motorového vozidla.

7. Vzhľadom na to, že v čase podania žaloby trestné konanie voči obžalovanému F. A. (žalovanému v 1. rade v tomto spore) nebolo (právoplatne) ukončené, z titulu argumentácie žalobcov o zavinenom usmrtení ich blízkej osoby žalovaným v 1. rade, žalobcovia navrhli konanie prerušiť do právoplatného skončenia trestného konania. Súd návrhu vyhovel a v konaní pokračoval po odpadnutí prekážky, tzn. po nadobudnutí právoplatnosti odsudzujúceho trestného rozsudku.

8. Na pojednávaní dňa 22.3.2023, žalobcovia zotrvali na podanej žalobe v celom rozsahu. Poukázali na právoplatný výsledok trestného konania, ktorý obranu žalovaného v 1. rade o nedostatku jeho pasívnej legitimácie vyvracia. Navrhli, aby súd pripustil zmenu žaloby spočívajúcu v jej rozšírení/doplnení o príslušenstvo pohľadávky – úroky z omeškania vo výške 5% ročne, ktoré žiadali priznať každému zo žalobcov od 6.2.2021 (t.j. odo dňa nasledujúceho po doručení listu žalovaného v 2. rade oznamujúceho žalobcom, že im náhradu nemajetkovej ujmy neposkytne) do zaplatenia, tak ako táto bola uplatnená už ich písomným podaním zo dňa 29.4.2022.

9. Žalovaný v 1. rade namietol aktívnu legitimáciu žalobcov, predovšetkým pre absenciu popisu príčinnej súvislosti so vznikom škody a preukázania naviazanosti žalobcov na osobu poškodeného. Namietol tiež, že uplatnenie nároku žalobcov v civilnom konaní je podmienené tým, aby si ho poškodené osoby riadne uplatnili v trestnom konaní do skončenia tzv. prípravného konania, pričom poznamenal, že v trestnom konaní bol uplatnený iba nárok na náhradu pohrebných nákladov a to iba žalobcom v 1. rade. Zdôraznil tiež potrebu skúmania zavinenia samotného poškodeného (A. B.), ktorý v čase dopravnej nehody nebol pripútaný a sadol si do auta s osobou (žalovaným v 1. rade), o ktorej s najväčšou pravdepodobnosťou vedel, že požila alkoholické nápoje a tiež potrebu skúmania vzťahov žalobcov k samotnému poškodenému v čase dopravnej nehody. Nesúhlasil s výškou požadovanej náhrady škody, v súvislosti s čím poukázal na rozhodnutia súdov v obdobných prípadoch a na limity odškodňovania stanovené zákonom o odškodňovaní obetí násilných trestných činov.

10. Žalovaný v 2. rade na pojednávaní dňa 22.3.2023 vrámci argumentácie procesnej obrany upustil od námietky nedostatku jeho pasívnej legitimácie v konaní, avšak k primeranosti výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy zotrval na tvrdení o absencii skutkových tvrdení k dôvodom a okolnostiam, na základe ktorých žalobcovia odvodzujú svoj nárok a zdôraznil, že je potrebné zohľadniť aj okolnosti na strane samotného poškodeného. Vo vzťahu k rozšíreniu žaloby o príslušenstvo - uplatnené úroky omeškania od 6.2.2021 - vzniesol námietku premlčania tejto časti nároku, avšak nad rámec uvedeného poznamenal, že nároky na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ustálenej judikatúry sú konštitutívnymi nárokmi, ktoré vznikajú až momentom rozhodnutia súdu, preto v tejto časti žalobu považoval za nedôvodnú.

11. V písomnom vyjadrení žalovaný v 1. rade zo dňa 4.4.2023 svoju argumentáciu doplnil zdôraznením, že v celkových súvislostiach na strane poškodeného je potrebné skúmať intenzitu vzťahov žalobcov so zomrelým, prihliadnuť na vek zomrelého a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe a na prípadné poskytnutie satisfakcie. Zdôraznil, že pri zachovaní proporcionality, výška relutárnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne.

12. V písomnom vyjadrení zo dňa 27.4.2023 žalobcovia k otázke príčinnej súvislosti uviedli, že žalovaný v 1. rade spôsobil smrť člena ich rodiny, ktorý fakt spôsobil u nich ujmu nezvratným zásahom do najužších väzieb rodiny a nezvratným emocionálnym zásahom do ich života ako rodičov a súrodencov, čím je daná (namietaná) príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného v 1. rade a vznikom ujmy u žalobcov v 1. a 4. rade. Súčasne navrhli (druhú) zmenu žaloby, ktorou žiadali požadované úroky z omeškania vo výške 5% ročne priznať (až) odo dňa právoplatnosti rozsudku do zaplatenia.

13. Súd o v poradí druhom (poslednom) návrhu na zmenu žaloby rozhodol uznesením na pojednávaní dňa 5.5.2023.

14. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov, výsluchom žalovaného v 1. rade, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, ktoré sú súčasťou spisu, oboznámením navrhnutých listinných dôkazov z pripojeného trestného spisu Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 2T/119/2020, a zistil tento skutkový stav:

15. Dňa 2.11.2019 v čase okolo 23.45 hod. F. A., nar. XX.X.XXXX (žalovaný v 1. rade) viedol osobné motorové vozidlo továrenskej značky Škoda Octavia, ev. čísla A. po ceste III/3310 smerom od obce Mokrance na obec Buzica, okr. Košice – okolie, kde neprispôsobil rýchlosť jazdy, stavu a povahe vozovky, v dôsledku čoho sa s vozidlom po prejdení tiahlej pravotočivej zákruty na mokrom povrchu dostal do šmyku, zišiel z cesty vpravo, kde pravou strednou časťou narazil do stromu, následkom čoho jeho spolujazdec A. B., nar. XXXX, ktorý v tom čase sedel na prednom pravom sedadle utrpel mnohopočetné poranenia hlavy a trupu nezlučiteľné so životom, pričom u vodiča vozidla po dopravnej nehode bol vykonaný odber krvi, na základe čoho bolo vykonané toxikologické vyšetrenie etylalkoholu v krvi a následným znaleckým skúmaním bola jeho koncentrácia etylalkoholu v čase dopravnej nehody stanovená na 0,58 g/kg (promile) až 0,60 g/kg (promile), kde týmto konaním porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu z ustanovení § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v platnom znení, podľa ktorého vodič je povinný rýchlosť jazdy prispôsobiť najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, pričom vodič smie jazdiť len primeranou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad. Právoplatným rozsudkom Okresného súdu Košice – okolie sp.zn. 2T/119/2020 zo dňa 18.1.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 4To/34/2022 zo dňa 30.9.2022 (právoplatnosť nadobudol dňa 30.9.2022) bol F. A. (žalovaný v 1. rade) uznaný vinným, nakoľko inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, závažnejším spôsobom konania porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona - zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, podľa ktorého vodič je povinný rýchlosť jazdy prispôsobiť najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, pričom vodič smie jazdiť len primeranou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 2 Tr. zákona s použitím § 36 písm. j) Tr. zákona a § 38 ods. 3 Tr. zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 30 mesiacov, ďalej trest zákazu činnosti viesť všetky druhy motorových vozidiel na dobu 5 rokov a podľa § 287 ods. 1 Tr. poriadku mu bolo uložené nahradiť poškodenému A. B. (žalobcovi v 1. rade) škodu vo výške 840,09 Eur.

16. Z trestného spisu Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 2T/119/2020 bolo ďalej zistené:

- zo znaleckého posudku č. 15/2020 znalca z odboru cestnej dopravy D. H. D. ohľadne posúdenia pohybu posádky vo vozidle, že z informácií získaných z obhliadky vozidla Škoda Octavia na mieste dopravnej nehody, z informácií získaných z výpovedí svedkov dopravnej nehody a zo záverov znaleckého posudku vo veci posúdenia príčiny smrti A. B. s najväčšou pravdepodobnosťou vyplýva, že A. B. v čase dopravnej nehody neriadil osobné motorové vozidlo, ale nachádzal sa na pravom prednom sedadle spolujazdca, vedľa vodiča, že vodič a spolujazdec vo vozidle Škoda Octavia neboli pripútaní bezpečnostným pásom; za účelom analýzy pohybu pasažierov vo vozidle bola vykonaná simulácia pohybu nepripútanej posádky.
- zo znaleckého posudku znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia – znaleckého úkonu č. 41/2019 I. C. J. a znaleckého úkonu č. 30/2019 I. K. L., že poranenia, ktoré utrpel zosnulý A. B. boli v príčinnej súvislosti s vyšetrovanou dopravnou nehodou zo dňa 2.11.2019, a že vyšetrené okolnosti, že A. B. sa v čase dopravnej nehody nachádzal na pravom prednom sedadle (vedľa vodiča) nie sú v rozpore s pitevným nálezom. Tomuto vyššie popísanému mechanizmu nasvedčujú aj poškodenia a deformácie na osobnom motorovom vozidle Škoda Octavia z obhliadky miesta dopravnej nehody.

Zo záverov znaleckého posudku zároveň vyplýva, že na tele zosnulého A. B. neboli pri pitve zistené žiadne také poranenia (napr. pruhovitá krvná podliatina alebo kožná odrenina na hrudníku), ktoré by jednoznačne poukazovali na pôsobenie zapnutého bezpečnostného pásu, avšak vzhľadom k priebehu dopravnej nehody s bočným pravostranným nárazom automobilu do stromu by ani prípadné zapnutie bezpečnostného pásu nemalo vplyv na vznik prevažne pravostranne lokalizovaných poranení, ktoré viedli k smrti menovaného. Všetky poranenia boli čerstvého charakteru a vykazovali známky vitálnej reakcie, boli teda menovanému spôsobené zaživa, pri danej dopravnej nehode.

- z vyjadrenia I. I. M., MPH - členky posádky vozidla Záchrannej služby Košice podaného na hlavnom pojednávaní dňa 17.8.2021 (č.l. 366-367 trestného spisu) na otázku k stavu, v akom bol žalovaný v 1. rade pri vystupovaní z auta po dopravnej nehode dňa 2.11.2019 bolo zistené, že vystúpil z auta sám, vystúpil normálne, nejavil známky opitosti a sám aj vyšiel do sanitky.
- z výpovede žalovaného v 1. rade ako obžalovaného v trestnom konaní na hlavnom pojednávaní dňa 15.6.2021 (č.l. 343 trestného spisu) bolo zistené, že žalovaný v 1. rade uviedol, že si myslí, že v čase dopravnej nehody on ani jeho spolujazdec A. B. nemali zapnuté bezpečnostné pásy.

- z výpovede svedka B. N. na hlavnom pojednávaní dňa 15.6.2021 (č.l. 353 trestného spisu), že svedok videl, že motorové vozidlo žalovaného v 1. rade v deň nehody viedol A. B., videl ako na miesto vodiča nastúpil nebohý A. B. a žalovaný v 1. rade nastúpil na stranu spolujazdca do predných dverí.
- z výpovede svedka O. P. v prípravnom konaní (č.l. 55 trestného spisu), že dňa 2.11.2019 sa ako spolujazdec v motorovom vozidle zn. Škoda Octavia, majiteľom ktorého je F. A., dopravil na oslavu do obce Janík, na ktorej sa popíjali alkoholické nápoje, ale A. B. nič nepil, pričom počas oslavy odišiel preč, ale neskôr sa vrátil. Vozidlo na oslavu aj z oslavy šoféroval A. B. a na mieste spolujazdca vpredu sedel F. A..
17. Z výpovede žalobcu v 1. rade na pojednávaní bolo zistené, že je otcom zosnulého A. B.. So synom žili v spoločnej domácnosti, dennodenne spolu komunikovali, aspoň telefonicky. Zosnulý syn mal v čase dopravnej nehody 22 rokov a pracoval. Mali spolu dobrý vzťah, hoci v poslednom období bol naštrbený z dôvodu, že žalobca synovi o.i. vyčítal priateľstvo so žalovaným v 1. rade. O dopravnej nehode, pri ktorej došlo k usmrteniu jeho syna, sa dozvedel od polície, keď mu to prišli oznámiť do nočnej smeny v práci. Úmrtie syna prežíval veľmi ťažko, od toho času je v neustálom strese zo strachu o blízkych, keď idú niekam mimo domu. Zhoršilo sa mu zdravie, mal infarkt, pred rokom dostal prístroj na srdce a zistili mu chronické zlyhávanie srdca. Odvtedy je tiež v zlom psychickom stave, kvôli čomu je v pravidelnej starostlivosti psychiatra, trpí depresiami (o čom v konaní predložil lekárske správy zo dňa 22.3.2023, z 12.4.2023 a 14.8.2023). Po smrti syna sa vzťahy v rodine zhoršili, kedy asi dva mesiace po pohrebe došlo medzi žalobcom a manželkou (žalobkyňou v 2. rade) k hádke, po ktorej manželka opustila spoločnú domácnosť. Po roku z domu odišla aj dcéra (žalobkyňa v 3. rade). Napriek tomu, že prekonal infarkt, uviedol, že musí ešte pracovať, hoci ma odrobených už 44 rokov, aby finančne utiahol domácnosť, v ktorej žije s mladším synom (žalobcom v 4. rade).
18. Z výpovede žalobkyne v 2. rade bolo zistené, že je matkou zosnulého B.. So synom mala veľmi dobrý blízky vzťah, aj pár dní pred nehodou si ku nej večer sadol, keď jej hovoril, že chce ísť na stužkovú svojej priateľke, aby išli spolu vybrať oblek. Hovoril jej o svojich plánoch do budúcnosti, že keď si zarobí, že si chce kúpiť dom. Veľmi dobre spolu vychádzali. Vždy, keď sa vracal domov, ozval sa, že je doma a stále dal o sebe vedieť. Boli v neustálom kontakte až po ten osudný večer. O zosnulom synovi uviedla, že bol veľmi ovplyvniteľným človekom, každému chcel vyhovieť, každý, kto ho požiadal o pomoc, tak mu ju poskytol. Nikomu nevedel povedať nie a každý ho len využíval s tým, že keď ho nepotrebovali, tak ho osočovali, ale aj tak im bol schopný odpustiť. Kvôli tomu sa aj hádal s otcom, ktorý mu takéto kamarátstvo zakazoval. Zo spoločnej domácnosti s manželom sa odsťahovala preto, že už nezvládala hádky s manželom, ktoré pramenili zo vzájomného obviňovania sa, kto za všetko môže a pri vzájomnej existencii v spoločnej domácnosti bol medzi nimi neustály tlak.
19. Z výpovede žalobkyne v 3. rade bolo zistené, že je mladšou sestrou zosnulého A. B.. S bratom mala veľmi dobrý vzťah, osobne sa jej zdôveroval so všetkými svojimi problémami, aj si písali, vždy, keď sa mu niečo životne dôležitého udialo, tak ju s tým oboznamoval. Bolo to medzi nimi vzájomné. Dôvodom, prečo opustila spoločnú domácnosť s otcom bolo hlavne to, že jej v dome všetko pripomínalo brata, a aj keď naňho každý deň myslí, v dome to je ešte oveľa intenzívnejšie. V súčasnosti býva s mamou, s ktorou má trošku lepší vzťah.
20. Z výpovede žalobcu v 4. rade bolo zistené, že je mladším bratom zosnulého A. B.. Mali spolu veľmi dobrý bratský vzťah, vedeli o sebe o takých veciach, ktoré by nebohý A. nepovedal ani rodičom ani

sestre. Po smrti brata sa mu rapídne zhoršil život, s bratom si boli veľmi blízki. Voči žalovanému pre to, čo sa stalo, pomýšľal na pomstu. Teraz býva v dome s otcom.
21. Z predložených rodných listov zosnulého A. B. a žalobcov v 3. a 4. rade a sobášneho listu žalobcov v 1. a 2. rade vyplývajú vzájomné príbuzenské vzťahy žalobcov s obeťou dopravnej nehody A. B..
22. Žalovaný v 1. rade pri svojej výpovedi uviedol, že mu je veľmi ľúto smrti A., ktorý bol jeho dobrý kamarát a tiež mu je ľúto jeho rodiny. Často spolu chodili vonku, zo 7 dní v týždni aspoň 5 dní trávili spolu. V poslednej dobe, keď mal priateľku, tak trávili menej času, ale aj s ňou ho niekedy navštívil. Pomáhali si vzájomne. Vedel o tom, že s otcom mal horšie vzťahy, aj keď podrobnosti mu nikdy nehovoril, ale vyvodzoval to z toho, že plánoval sa s mamou a so sestrou z domu odsťahovať. Bolo to niekedy v čase, keď si kupoval motorku, ktorú schovával, lebo sa priznal, že nechcel, aby otec naňho kričal. Podľa neho mal brata veľmi rád, vychádzali spolu dobre, ale lepšie vychádzal so sestrou. O smrti A. sa dozvedel v nemocnici, kde bol po nehode privezený, bolo mu robené CT a keď sa prebral, tak sa to dozvedel z telefónu, keď mu prišlo veľa správ. Veľmi ho to zasiahlo, lebo v tom čase boli v častom kontakte, vzájomne sa zdôverovali. So zosnulým A. sa v deň nehody dohodli na tom, že pôjdu na jeho aute a to už od jeho bydliska. Mali sa stretnúť na oslave s kamarátmi a kvôli tomu, že A. nepil, mal im robiť šoféra. Na priamu otázku právneho zástupcu žalobcov uviedol, že napriek výsledkom dokazovania v trestnom konaní, trvá na tom, že auto po celý čas šoféroval nebohý A.. Na otázku, či nebohý A. videl, koľko alkoholu vypil uviedol, že to nemohol vidieť, pretože sa tam nezdržal dlho. Vedel iba, že pil alkohol, ale nemohol vedieť množstvo. Na otázku v akom stave z hľadiska požitia alkoholu bol v čase nehody uviedol, že nebol v takom stave opitosti, že by nevedel chodiť a podobne, ale bolo na ňom určite vidieť, aj cítiť, že požil alkohol. Nevedel sa jednoznačne vyjadriť k tomu, či bol nebohý A. v čase nehody pripútaný. K svojim majetkovým a sociálnym pomerom uviedol, že v čase dopravnej nehody vlastnil iba auto, býval v podnájme v obecnom byte spolu s družkou, zo svojho príjmu uhrádzal náklady na bývanie. Mal dobré zamestnanie, o ktoré po nehode prišiel, pretože mu nebola predĺžená pracovná zmluva. Dovtedy mal všetky poplatky uhradené, ale po strate príjmu sa mu finančná situácia rapídne zhoršila a v súčasnosti má dlžoby. Momentálne nemá prostriedky na to, aby mohol požadovanú sumu žalobcom uhradiť a nie je ani predpoklad, že sa mu v najbližšom období majetková situácia zlepší, keďže koniec výkonu trestu pripadá na 30.3.2025. Má tiež vyživovaciu povinnosť k maloletej 2,5 ročnej dcére (svoje tvrdenie podporil predložením čestného vyhlásenia družky I. Q. a rodného listu maloletej).
23. Z prehľadu pracovnej odmeny žalovaného v 1. rade a pohľadávok voči nemu počas pracovného zaradenia v ÚVTOS Želiezovce mal súd preukázané, že čistá mzda žalovaného za obdobie od 11/2022 do 4/2023 činí sumu 1.008,43 eura, z toho mesačne na výživné zrážka v súhrne za uvedené obdobie predstavuje sumu 216,74 eura.

24. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

25. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

26. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

27. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

28. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

29. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

30. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení účinnom v čase dopravnej nehody dňa 2.11.2019 (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“), tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti

za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „poistenie zodpovednosti“) a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len „kancelária“).

31. Podľa § 2 zákona č. 381/2001 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie: b) tuzemským motorovým vozidlom motorové vozidlo, ktoré podlieha evidencii vozidiel v Slovenskej republike; za tuzemské motorové vozidlo sa považuje aj motorové vozidlo, ktoré nepodlieha evidencii vozidiel, ale jeho vlastník, držiteľ alebo prevádzkovateľ má trvalý pobyt alebo sídlo na území Slovenskej republiky, alebo motorové vozidlo, ktoré bolo odoslané do Slovenskej republiky z iného členského štátu, ak je Slovenská republika miestom určenia, a to po dobu 30 dní odo dňa, keď kupujúci prevzal motorové vozidlo, aj keď motorové vozidlo nebolo registrované v Slovenskej republike, d) poisťovateľom poisťovňa, poisťovňa z iného členského štátu alebo zahraničná poisťovňa, ktorá je oprávnená vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky na základe osobitného predpisu, f) poisteným ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti, g) poškodeným ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona.

32. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

33. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

34. Podľa § 5 ods. 1 písm. h) zákona č. 381/2001 Z.z., ak poistná zmluva neustanovuje inak, poisťovateľ nenahradí z poistného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou.

35. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

36. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

37. Podľa § 193 tretia veta zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v civilnom sporovom konaní je súd viazaný tým, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal.

38. Analogické použitie ust. § 420 Občianskeho zákonníka sa uplatní aj pri určení osoby zodpovednej za zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov.

39. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti , najmä života, zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. V súlade s ustanovením § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie.

40. Súd vykonaným dokazovaním mal preukázané, že vodič motorového vozidla značky Škoda Octavia, ev. čísla A. F. A. (žalovaný v 1. rade) sa dopustil protiprávneho konania (porušenia pravidiel cestnej premávky, a to § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení účinnom v čase dopravnej nehody 2.11.2019) a spôsobenia dopravnej nehody, pri ktorej došlo k nepriaznivému následku - usmrteniu jeho spolujazdca A. B. (blízkeho príbuzného žalobcov) čím je daná príčinná súvislosť medzi uvedeným protiprávnym konaním a nepriaznivým následkom. Zavinenie vodiča F. A. bolo konštatované právoplatným trestným rozsudkom Okresného súdu Košice – okolie sp.zn. 2T/119/2020 zo dňa 18.1.2022 právoplatným dňa 30.9.2022 (žalovaný v 1. rade inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a skutok spáchal závažnejším spôsobom konania porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona - zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 2

Trestného zákona), ktorým rozhodnutím (o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal) je súd viazaný (§ 193 tretia veta CSP).

41. Tým bola preukázaná zodpovednosť žalovaného v 1. rade za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti t.j. do práv na súkromie, rodinný život žalobcov, ktorý dôsledkom dopravnej nehody bol natrvalo narušený. Táto zodpovednosť žalovaného v 1. rade je objektívnou zodpovednosťou, t.j. zodpovednosťou bez ohľadu na zavinenie.

42. Medzi stranami nebolo sporné, že v čase dopravnej nehody bola zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla žalovaného v 1. rade poistená u žalovaného v 2. rade a predmetné poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na vodiča vozidla zodpovedajúceho za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z.

43. Zo strany žalovaného v 2. rade bolo v konaní (najskôr) namietané, že ako poisťovateľ nezodpovedá za nároky, ktoré vznikli pri škodovej udalosti z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla zásahom do osobnostných práv podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a tiež že nie je povinný takého nároky hradiť poukazujúc na zákonnú výluku upravenú v § 5 ods. 1 písm. h) zákona č. 381/2001 Z.z., a teda že nie je daná jeho pasívna legitimácia v tomto spore.

44. V priebehu konania však žalovaný v 2. rade od tejto argumentácie procesnej obrany upustil, preto súd (už) len pre potvrdenie správnosti o danosti pasívnej legitimácie žalovaného v 2. rade v spore poukazuje na aktuálnu judikatúru, kedy rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Mcdo 1/2016 a tiež Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 206/2015, I. ÚS 474/2016, III. ÚS 85/2020 v riešení otázky pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla bolo ustálené, že pasívna legitimácia poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel je daná, pričom pojem škoda použitý v zákone o povinnom zmluvnom poistení je potrebné vykladať extenzívne v tom zmysle, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život, teda predmetná náhrada je predmetom poistného krytia. Dopravná nehoda s následkom smrti blízkej osoby predstavuje priamu a hlavnú príčinu zásahu do osobnostných práv pozostalých, nejde teda len o druhotný, sprostredkovaný zásah.

45. Pasívna legitimácia žalovaného v 2. rade v spore je daná podľa ust. § 823 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 15 ods. 1 a § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z.

46. Zásah do osobnostných práv žalobcov nastal momentom smrti ich syna a súrodenca A. B., tzn. dňa 2.11.2019.

47. Žalobcovia si podanou žalobou uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do ich súkromného a rodinného života. Ust. § 11 Občianskeho zákonníka upravuje ochranu súkromia, ktorá zahŕňa i právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľuďmi, predovšetkým v citovej oblasti, aby bolo možné rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť a viesť rodinný život. Súkromie v sebe zahŕňa aj sféru rodinného života. Zásahom do práva na ochranu súkromia fyzickej osoby potom je aj zásah spočívajúci v úplnej deštrukcii úzkej rodinnej väzby usmrtením člena rodiny.

48. V konaní bolo preukázané, že žalobcovia vytvárali so zosnulým A. B. úzky okruh rodiny s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Je potom samozrejmé, že smrť ich syna a súrodenca bola citeľným zásahom do sféry ich súkromného a citového života. Jeho smrťou stratili možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzťahov s ním a o túto sféru prirodzených vzťahov sú ochudobnení, pričom ide o nenávratný stav. Túto stratu prekonávali s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Smrť blízkeho človeka prináša množstvo zložitých prežívaní, bolestí, silných emócií a utrpenia, s ktorými sa človek ťažko vyrovnáva, smrťou blízkeho príbuzného došlo u žalobcov k nenávratnej deštrukcii medziľudských väzieb a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život, za ktoré následky nie je postačujúca morálna satisfakcia a nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôvodný.

49. Vychádzajúc z citovaného ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka ohľadom výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy zákon neustanovuje žiadne medze, táto je vecou voľnej úvahy súdu, ktorý musí pri jej určení prihliadať na dve zákonné kritériá. Prvým kritériom je závažnosť vzniknutej ujmy, druhým kritériom sú okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby bola zabezpečená požiadavka účinného a primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Maximálna suma peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať je ohraničená výškou žalobcami požadovaného peňažného zadosťučinenia.

50. Pri stanovení výšky peňažnej náhrady súd prihliadol na úzke citové väzby žalobcov k zosnulému A. B.. Vykonaným dokazovaním bola preukázaná najmä citová ujma žalobcov v 1. a 2. rade ako rodičov, pre ktorých smrť syna bola a doposiaľ je traumatizujúcim zážitkom, ktorý sa prejavil vo forme smútku zo straty blízkej osoby a tento smútok pretrváva. Niet pochýb o tom, že smrť dieťaťa je pre rodičov mimoriadnym zásahom do ich osobnostných práv. Túto citovú ujmu nemožno spochybňovať ani tým, že medzi zosnulým A. a žalobcom v 1. rade, jeho otcom boli nezhody, ako sa na to snažil poukázať žalovaný v 1. rade. Žalobca v 1. rade síce naštrbené vzťahy so synom potvrdil, no obaja rodičia uviedli, že tieto pramenili najmä z rozdielnych predstáv o tom, s akými osobami by sa mal zosnulý A. stretávať, pričom otec synovi nevhodných kamarátov vyčítal. Ak aj mali určité nezhody, tie svedčia skôr o tom, že žalobca v 1. rade sa o svojho syna zaujímal, bál sa oňho, záležalo mu na ňom. Podľa súdu to nepreukazuje existenciu negatívneho citového vzťahu zo strany žalobcu v 1. rade k zosnulému synovi A.. Naopak dôsledky smrti syna, dôsledok citovej straty, sa prejavili na jeho zdravotnom aj psychickom stave a ako obaja rodičia uviedli tieto mali negatívny dopad aj na ich vzájomný citový vzťah, keď z dôvodov vzájomného obviňovania sa, kto za všetko môže, došlo v krátkom čase po smrti syna k ich odlúčeniu, kedy žalobkyňa v 2. rade opustila spoločnú domácnosť. Súd preto zhodnotil, že dôsledky smrti syna A. sa rovnako intenzívne prejavili u oboch rodičov, u ktorých prítomnosť intenzívnych interpersonálnych väzieb výsostne na emocionálnom základe je nespochybniteľná. Súd vzal zreteľ aj na to, že v čase úmrtia mal syn žalobcov v 1. a 2. rade 22 rokov, bol teda v plnej sile pomáhať svojím rodičom a to nielen po morálnej, ale aj po fyzickej stránke, ak by to potrebovali.

51. U žalobcov v 3. a 4. rade súd zohľadnil tú skutočnosť, že išlo o súrodencov zosnulého, ktorí so zosnulým žili v spoločnej domácnosti s rodičmi, navzájom sa zaujímali o svoje súkromie, existovali medzi nimi silné citové a sociálne putá, vytvorené v rámci ich rodinného života a úmrtím súrodenca medzi nimi došlo taktiež k nezvratnej deštrukcii ich vzťahov. V dôsledku nečakanej smrti súrodenca žalobcovia v 3. a 4. rade prežívajú pocity smútku a stratili možnosť viesť s ním ďalší súkromný život, tým sú ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov.

52. Ďalej súd prihliadol na okolnosti vzniku dopravnej nehody a okolnosti na strane žalovaného v 1. rade, keď z trestného rozsudku mal súd preukázané, že dopravnú nehodu spôsobil z nedbanlivosti, avšak motorové vozidlo riadil pod vplyvom alkoholu, pričom porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovení zákona o cestnej premávke. Vyslovil ľútosť nad smrťou zosnulého A. B., ktorý bol jeho dobrým priateľom. Žalobcom sa za svoj čin priamo nikdy neospravedlnil, keď tak ako v trestnom konaní tvrdil, aj v civilnom konaní naďalej zotrval na tom (a to i napriek výsledkom dokazovania v trestnom konaní), že auto v čase dopravnej nehody dňa 2.11.2019 viedol práve zosnulý A. B., z čoho pramení to, že vinu za jeho smrť nepociťuje. Žalobcovia pritom práve pre tento postoj žalovaného v 1. rade považovali ním prejavenú ľútosť za neúprimnú a celkovo správanie žalovaného v 1. rade voči nim po nehode prežívali veľmi ťažko. Uvedené podľa názoru súdu emocionálnu ujmu žalobcov ešte viac prehĺbilo.

53. Z hľadiska okolností dopravnej nehody na strane samotného poškodeného bolo potrebné zohľadniť skutočnosť, že poškodený zosnulý A. B. nasadol ako spolujazdec do motorového vozidla k osobe, ktorá pred jazdou požila alkoholické nápoje. O uvedenom svedčí zistená prítomnosť etylalkoholu v krvi žalovaného v 1. rade po dopravnej nehode, a o čom s vysokou pravdepodobnosťou musel vedieť aj zosnulý A. B., ktorý napriek tomu, že sa (podľa výpovedí svedkov) oslavy v obci Janík priamo nezúčastnil, v uvedený deň motorové vozidlo žalovaného v 1. rade viedol (svedkovia ho videli sedieť na mieste šoféra), pričom súd v celkových súvislostiach nemal pochybnosti o tvrdení žalovaného v 1. rade, že (tým) dôvodom prečo vozidlo žalovaného v 1. rade viedol zosnulý A. B., bolo práve (plánované) požitie alkoholických nápojov žalovaným v 1. rade tak, ako sa na tom spolu vopred dohodli. A tak aj napriek tomu, že presné dôvody, prečo na poslednom úseku jazdy (v čase dopravnej nehody) si pozície

vo vozidle so žalovaným v 1. rade vymenili, sú neznáme, uvedené predstavuje tú skutočnosť, ktorú z hľadiska spoluzavinenia samotného poškodeného zohľadniť.

54. Ako neopodstatnenú však súd vyhodnotil námietku žalovaného v 1. rade, že poškodený A. B. v čase dopravnej nehody nebol pripútaný. Odhliadnuc od skutočnosti, že uvedené nebolo jednoznačne preukázané, súd poukazuje na závery znalcov, podľa ktorých vzhľadom k priebehu dopravnej nehody s bočným pravostranným nárazom motorového vozidla do stromu, by ani prípadné zapnutie bezpečnostného pásu nemalo vplyv na vznik prevažne pravostranne lokalizovaných poranení, ktoré viedli k fatálnemu následku – smrti poškodeného, a teda ani prípadné zapnutie bezpečnostných pásov by vzhľadom na rozsah poškodenia motorového vozidla nezabránilo vzniku smrteľných poranení A. B..

55. Súd teda v celkových súvislostiach a okolnostiach vzal do úvahy negatívny dopad následkov dopravnej nehody - smrti blízkeho príbuzného na rodinný život celej rodiny aj z hľadiska citovej traumy všetkých žalobcov, ako aj negatívneho dopadu na ich život a prihliadnuc na okolnosti dopravnej nehody, so zohľadnením skutočnosti, že samotný poškodený k následku dopravnej nehody prispel tým, že sadol do motorového vodidla, ktoré viedla osoba pod vplyvom alkoholu, súčasne s prihliadnutím na správanie sa žalovaného v 1. rade po dopravnej nehode a na zistené majetkové pomery žalovaného v 1. rade, súd ustálil výšku nemajetkovej ujmy, tak ako je uvedené vo výroku I. rozsudku, považujúc ju za primeranú a dostatočnú, pričom zohľadnil aj tú skutočnosť, že ide o odškodnenie štyroch osôb.

56. Súd pri svojich úvahách o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil tiež výšku odškodnenia, ktorá je priznávaná v iných skutkovo obdobných prípadoch a zároveň prihliadol aj na výšku odškodnenia, ktorá je priznávaná podľa zákona č. 247/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, ktorý upravuje výšku odškodnenia obetí trestných činov, a podľa ktorého ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; ak je obetí násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom.

57. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy súd diferencoval zohľadniac aj vzájomné väzby so zosnulým. Vyššiu peňažnú náhradu, a to po 20.000,- Eur súd priznal žalobcom v 1. a 2. rade, pretože ide o rodičov zosnulého a žalobcom v 3. a 4. rade, súrodencom zosnulého súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy po 15.000,- Eur.

58. V prevyšujúcej časti súd žalobu o priznanie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy voči žalovaným v 1. a 2. rade zamietol ako nedôvodnú.

59. Vo vzťahu k námietke žalovaného v 1. rade, že podmienkou uplatnenia nároku na náhradu škody bolo jej uplatnenie už v trestnom konaní súd uvádza, že konanie o náhrade škody predstavuje adhézne konanie, pričom výrok o náhrade škody nevylučuje možnosť poškodeného uplatniť ďalšiu škodu v civilnom konaní, a to aj nad rámec škody priznanej v trestnom konaní. Z uvedeného dôvodu táto námietka žalovaného v 1. rade je absolútne neopodstatnená.

60. Pokiaľ žalobcovia požadovali priznať im spolu s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy aj úrok z omeškania vo výške 5% a to odo dňa právoplatnosti rozsudku do zaplatenia, súd uvádza, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (síce) vzniká až na základe (právoplatného) súdneho rozhodnutia, v ktorom je však určená doba plnenia a až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (pozri R 45/2000, obdobne aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Cdo/185/2011 zo dňa 14.3.2011). V čase vyhlásenia rozhodnutia súdu nie je možné konštatovať, že žalovaní sa s platením do omeškania dostanú, a teda ani uplatniť si nárok závislý od vzniku udalosti, ktorá v čase vyhlásenia rozsudku ešte nenastala. Z uvedených dôvodov preto žalobcom priznať úrok z neexistujúcej udalosti nebolo možné, z ktorého dôvodu súd žalobu aj v časti týkajúcej sa úroku z omeškania zamietol ako nedôvodnú.

61. Čo sa týka spôsobu plnenia žalovaných v 1. a 2. rade súd výrokovú časť doplnil o formuláciu, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Totiž v prípade plurality zodpovedných subjektov na náhradu nemajetkovej ujmy, ak poškodení mali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči zodpovednému subjektu a na totožné plnenie súčasne nárok z iného dôvodu proti poisťovateľovi (ako tomu bolo aj v posudzovanom prípade), ich vzájomný vzťah je taký, že

v tom rozsahu, v akom by splnil veriteľovi jeden z nich, zaniká dlh a tým aj povinnosť druhého, nevzniká medzi nimi pasívna solidarita a jedným súdnym rozhodnutím môže byť každý z nich zaviazaný k plneniu celého dlhu veriteľmi, avšak vo výroku rozhodnutia musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah presne tak, ako tomu zodpovedá formulácia vo výroku I. rozsudku.

62. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

63. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

64. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali proti žalovaným náhrady nemajetkovej ujmy spolu vo výške 120.000,- Eur. Pri rozhodovaní o trovách konania súd vyhádzal zo skutočností, že nemajetková ujma sa z hľadiska rozhodovania o trovách konania vyznačuje určitými špecifikami. Kým majetkovú škodu možno objektivizovať a vyčísliť, v prípade nemajetkovej ujmy náhrada slúži na primerané odškodnenie zásahu do objektívne nemerateľných hodnôt, a preto určenie jej výšky spočíva do určitej miery na úvahe súdu. Pokiaľ výška plnenia závisí aj na úvahe súdu, nevedia žalobcovia výsledok sporu ovplyvniť, a tak prípadné nevyhovenie žalobe v celom jej rozsahu, nemožno považovať za čiastočný neúspech. Nepriznanie náhrady nemajetkovej ujmy v celej uplatnenej výške, preto nepredstavuje čiastočne procesný neúspech žalobcov, a je dôvodné v rozhodnutí o trovách konania aplikovať ust. § 255 ods. 1 CSP s tým, že pri vyčíslení výšky náhrady sa za hodnotu sporu považuje výška priznaného plnenia. Skutočnosť, že súd nepriznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v požadovanej výške 120.000,- Eur teda nemožno považovať za procesný neúspech žalobcov, a preto súd priznal žalobcom podľa vyššie citovaného ust. § 255 ods. 1 CSP voči žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

65. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Košiciach prostredníctvom Mestského súdu Košice (§ 355 ods. 1, § 362 ods.1 CSP).
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, a v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvod) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 364 CSP).
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky ,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane , aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere , že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd ,
d) konanie má inú vadu , ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci ,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy , potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností ,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam
g) zistený skutkový stav neobstojí , pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku , ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).
Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok konania,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ nemohol bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).